

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1997

Vyhlásené: 31.12.1997 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1998 do: 31.12.2001

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

382

ZÁKON

z 3. decembra 1997

o pomocníkoch Policajného zboru

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje podmienky prijatia štátneho občana Slovenskej republiky (ďalej len „občan“) za pomocníka Policajného zboru (ďalej len „pomocník“), postavenie, oprávnenia a povinnosti pomocníka.

§ 2

Postavenie pomocníka

(1) Pomocníci sú dobrovoľný aktív občanov, ktorí pomáhajú plniť úlohy Policajného zboru¹⁾ pri ochrane života a bezpečnosti osôb a majetku, pri zabezpečovaní verejného poriadku, bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ochrane štátnej hranice, odhaľovaní trestných činov a priestupkov, pri pátraní po osobách a veciach.

(2) Pomocníci plnia úlohy uvedené v odseku 1 v rozsahu pôsobnosti služby poriadkovej polície Policajného zboru, služby dopravnej polície Policajného zboru a služby hraničnej polície Policajného zboru.

(3) Pomocníci pôsobia pri obvodných oddeleniach Policajného zboru, pri okresných dopravných inšpektorátoch, pri diaľničných oddeleniach Policajného zboru a pri hraničných oddeleniach Policajného zboru (ďalej len „základný útvar“).

(4) Pomocník má pri plnení úloh podľa tohto zákona postavenie verejného činiteľa.

§ 3

Podmienky prijatia pomocníka

(1) Policajný zbor si vyberá za pomocníka občana, ktorý

- a) písomne požiada vedúceho zamestnanca základného útvaru (ďalej len „riaditeľ“) o prijatie za pomocníka,
- b) dosiahol vek najmenej 21 rokov a vykonal základnú vojenskú službu alebo náhradnú službu, ak podlieha brannej povinnosti,
- c) je bezúhonný a spoľahlivý,
- d) je odborne spôsobilý na plnenie úloh pomocníka,

- e) je telesne a duševne spôsobilý na plnenie úloh pomocníka,
- f) zloží sľub pomocníka.

(2) Žiadosť o prijatie za pomocníka obsahuje

- a) osobné údaje občana, ktorý žiada o prijatie za pomocníka (ďalej len „žadateľ“),
- b) dôvody, pre ktoré žiada o prijatie za pomocníka,
- c) vyjadrenie lekára o jeho telesnej a duševnej spôsobilosti,
- d) životopis,
- e) výpis z registra trestov.

(3) Základný útvar si na žiadateľa pred jeho prijatím za pomocníka vyžiada

- a) vyjadrenie obce, a to podľa miesta trvalého pobytu žiadateľa,
- b) výpis z evidencie priestupkov, ktorú vedie miestne príslušný okresný úrad, pričom základný útvar zväzi zlučiteľnosť spáchaných priestupkov s výkonom úloh pomocníka.

(4) O prijatí rozhodne riaditeľ do dvoch mesiacov od podania žiadosti.

§ 4

Bezúhonnosť a spoľahlivosť pomocníka

(1) Za bezúhonného občana sa na účely tohto zákona nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, ak toto odsúdenie nebolo zahladené.

(2) Bezúhonnosť sa preukazuje výpisom z registra trestov, ktorý nesmie byť starší ako tri mesiace.

(3) Za spoľahlivého občana pre potreby tohto zákona sa nepovažuje ten, kto

- a) preukázateľne nadmerne požíva alkoholické nápoje,²⁾
- b) požíva omamné látky, psychotropné látky alebo iné látky, ktorých požívanie môže vyvolať závislosť od nich,³⁾
- c) podľa iných závažných skutočností⁴⁾ zistených základným útvarom nedáva záruky na riadny výkon služby pomocníka.

§ 5

Odborná spôsobilosť pomocníka

(1) Odbornú spôsobilosť preukazuje žiadateľ vykonaním skúšky z odbornej spôsobilosti (ďalej len „skúška“) pred komisiou Policajného zboru po absolvovaní odbornej prípravy. Odbornú spôsobilosť môže žiadateľ preukázať aj dokladom o získaní stredného odborného vzdelania bezpečnostného smeru alebo vysokoškolského vzdelania v odbore právo alebo bezpečnostné služby.

(2) Do odbornej prípravy bude zaradený žiadateľ, ktorý spĺňa podmienky ustanovené v § 3 ods. 1 písm. a), b), c) a e). Vykonanie odbornej prípravy zabezpečí základný útvar, kde žiadateľ písomne požiadal o prijatie za pomocníka.

(3) Odborná príprava a skúška obsahujú základy ústavného práva, základy trestného práva a základy priestupkového práva.

(4) Okrem toho odborná príprava a skúška obsahujú základné znalosti zákona o Policajnom zbore, znalosť zákona o pomocníkoch Policajného zboru, základné znalosti súvisiace so zaistením miesta činu a zásady poskytovania prvej pomoci.

(5) Komisiu Policajného zboru, pred ktorou sa vykonáva skúška, tvorí predseda a dvaja členovia. Komisiu Policajného zboru vymenúva riaditeľ krajského riaditeľstva Policajného zboru alebo riaditeľ okresného riaditeľstva Policajného zboru, ktorý určí jej predsedu a členov.

§ 6

Sľub pomocníka

Po úspešnom vykonaní skúšky žiadateľ skladá do rúk riaditeľa sľub tohto znenia:

„Sľubujem, že pri plnení úloh pomocníka Policajného zboru budem zachovávať Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy, budem riadne vykonávať svoje úlohy, oprávnenia a povinnosti pomocníka.“.

§ 7

Prijatie za pomocníka

(1) Zložením sľubu podľa § 6 sa žiadateľ stáva pomocníkom.

(2) Pomocníkovi vydá minister vnútra Slovenskej republiky preukaz pomocníka Policajného zboru (ďalej len „preukaz“). Preukaz je verejná listina. Riaditeľ vydá pomocníkovi rukávovú pásku s nápisom Pomocník Policajného zboru (ďalej len „rukávová páska“) a zapíše ho do zoznamu pomocníkov.

§ 8

Skončenie činnosti pomocníka

(1) Činnosť pomocníka sa končí

- a) dňom vyčiarknutia zo zoznamu pomocníkov riaditeľom, ak o to pomocník požiada,
- b) smrťou.

(2) Činnosť pomocníka možno skončiť, ak

- a) prestal spĺňať podmienky ustanovené v § 3 ods. 1 písm. c) alebo e),
- b) porušil sľub,
- c) počas najmenej troch mesiacov bezdôvodne neplnil úlohy pomocníka.

(3) Činnosť pomocníka z dôvodov uvedených v odseku 2 sa končí dňom vyčiarknutia zo zoznamu pomocníkov riaditeľom. Riaditeľ upovedomí pomocníka o skončení jeho činnosti.

(4) Pomocník je povinný bezodkladne po skončení činnosti podľa odsekov 1 a 2 odovzdať riaditeľovi preukaz, rukávovú pásku a výstroj, ktorý mu bol zverený na výkon služby.

§ 9

Plnenie úloh pomocníka

(1) Pomocník je zaraďovaný na plnenie úloh podľa tohto zákona vždy s príslušníkom Policajného zboru (ďalej len „policajt“); to neplatí v prípade uvedenom v § 13, 14 a 15. Pri plnení úloh podľa tohto zákona musí byť pomocník označený rukávovou páskou.

(2) Riaditeľ pri zaraďovaní pomocníka na plnenie úloh prihliada na možnosti pomocníka vyplývajúce z jeho pracovného pomeru alebo z obdobného pracovného vzťahu a nezaraďuje ho na plnenie úloh počas jeho pracovnej doby.

(3) Riaditeľ môže vo výnimočných prípadoch zaradiť pomocníka na plnenie úloh podľa tohto zákona počas jeho pracovnej doby s písomným súhlasom jeho zamestnávateľa.

Povinnosti pomocníka

§ 10

(1) Pomocník je pri plnení úloh podľa tohto zákona povinný

- a) dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy,
- b) riadiť sa pokynmi policajta,
- c) dbať na česť, vážnosť a dôstojnosť osoby i na svoju vlastnú a nepripustiť, aby vznikla osobe bezdôvodná ujma a aby prípadný zásah do jej práv a slobôd prekročil mieru nevyhnutnú na dosiahnutie účelu sledovaného zákonom,
- d) zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel pri plnení úloh a ktoré vo všeobecnom záujme alebo v záujme zúčastnených osôb treba utajovať,
- e) oznámiť príslušným orgánom, ak je dôvodné podozrenie, že bol spáchaný trestný čin alebo priestupok, a prispieť k ich objasneniu,
- f) chrániť preukaz, rukávovú pásku a zverený výstroj pred poškodením, stratou, odcudzením alebo zneužitím; ich stratu alebo odcudzenie bezodkladne hlásiť riaditeľovi.

(2) Pomocník je povinný zúčastňovať sa na odbornovo-zdokonaľovacom školení.

(3) Pomocníka môže zbaviť povinnosti mlčanlivosti riaditeľ, a ak ide o povinnosť mlčanlivosti, ktorá je zachovávaná v záujme zúčastnenej osoby, táto osoba.

§ 11

(1) Pomocník preukazuje oprávnenie na plnenie úloh podľa tohto zákona (ďalej len „príslušnosť“)

- a) vonkajším označením rukávovou páskou, ktorej vzor je uvedený v prílohe č. 1,
- b) preukazom, ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 2, alebo
- c) ústnym vyhlásením „pomocník Policajného zboru“.

(2) Rukávovú pásku pomocníka Policajného zboru tvorí pruh látky zelenej farby široký 120 mm s nápisom „Pomocník Policajného zboru“ v bielej reflexnej farbe s písmenami vysokými 25 mm.

(3) Preukaz pomocníka Policajného zboru tvorí biely polkartón s rozmermi 105 mm x 75 mm zaliaty do fólie, na ktorého prednej strane je uvedený nápis „Pomocník Policajného zboru“ na zelenom podklade bielymi písmenami, vľavo pod ním číslo preukazu a malá okrúhla pečiatka so štátnym znakom, vpravo pod nápisom farebná fotografia pomocníka s rozmermi 3,0 cm x 3,5 cm, dátum a podpis. Na zadnej strane preukazu je uvedené meno, priezvisko, rodné číslo pomocníka a tento text:

„Pomocník Policajného zboru je oprávnený vykonávať služobnú činnosť a služobný zákrok v medziach ustanovených v zákone o pomocníkoch Policajného zboru. Nálezca je povinný tento preukaz odovzdať najbližšiemu policajtovi. Zneužitie preukazu sa trestá podľa zákona.“

(4) Preukazom sa pomocník preukazuje vtedy, ak tak nemôže urobiť spôsobom uvedeným v odseku 1 písm. a) alebo ak je o preukávaní príslušnosti preukazom požiadaný osobou, voči ktorej plnenie úloh smeruje. Príslušnosť pomocník nepreukazuje preukazom osobe zrejme podnapitej, pristihnutej pri páchaní trestného činu alebo priestupku, ozbrojenej zbraňou,⁵⁾ osobe, ktorá ušla z

výkonu trestu odňatia slobody alebo z väzby, osobe predvedenej, zaistenej, zadržanej alebo zatknutej alebo osobe, ktorá nedovoľene prekročila štátnu hranicu.

(5) Pomocník sa preukazuje ústnym vyhlásením iba vo výnimočných prípadoch, ak okolnosti, za akých sa plnenie úloh uskutočňuje, neumožňujú preukázať sa spôsobom uvedeným v odseku 1 písm. a) a b).

(6) Pomocník pri preukazovaní príslušnosti nesmie preukaz vydať z rúk; na požiadanie ukáže iba na nahliadnutie jeho prednú stranu. Pritom nie je povinný oznámiť svoje meno ani priezvisko.

§ 12

(1) Pomocník je pri plnení úloh podľa tohto zákona povinný, ak to povaha a okolnosti dovoľujú, použiť výzvu zodpovedajúcu vykonávanému úkonu.

(2) Ak to povaha plnenia úloh vyžaduje, pred výzvou použije pomocník slová „V mene zákona“.

§ 13

Oprávnenie pomocníka požadovať preukázanie totožnosti

(1) Pomocník je po preukázaní príslušnosti oprávnený požadovať preukázanie totožnosti od osoby, ktorá sa bezprostredne nachádza na mieste činu alebo ktorá môže prispieť k objasneniu skutočností dôležitých pre odhalenie tohto trestného činu alebo priestupku a na zistenie ich páchatela.

(2) Ak osoba uvedená v odseku 1 bez dostatočného ospravedlnenia alebo bez závažných dôvodov nevyhoví výzve preukázať totožnosť, môže ju pomocník predviesť na najbližší útvar Policajného zboru za účelom zistenia totožnosti. Obdobne môže pomocník postupovať v prípade, ak spozná osobu, po ktorej bolo vyhlásené pátranie.

§ 14

Oprávnenie pomocníka odňať zbraň

(1) Pomocník je oprávnený presvedčiť sa, či osoba predvádzaná podľa § 13 ods. 2 nemá pri sebe zbraň,⁵⁾ a ak ju má, odňať mu ju.

(2) Zbraň odňatú podľa odseku 1 pomocník odovzdá spolu s predvedenou osobou v základnom útvare.

§ 15

Oprávnenie pomocníka zakázať vstup na určené miesto alebo prikázať zotrvanie na určenom mieste

Ak je to nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, udržanie verejného poriadku, ochranu zdravia alebo ochranu práv a slobôd iných osôb, pomocník je oprávnený každému prikázať, aby

- a) v nevyhnutne potrebnom čase nevstupoval na určené miesto alebo sa na ňom nezdržiaval,
- b) na nevyhnutne potrebný čas zotrval na určenom mieste.

§ 16

Oprávnenie pomocníka na zastavenie vozidla

Pri plnení úloh vyplývajúcich z tohto zákona je pomocník pri výkone služby s policajtom oprávnený dávať pokyny na zastavenie vozidla a požadovať od vodiča predloženie dokladov ustanovených osobitným predpisom na vedenie a premávku vozidla a na prepravu osôb a nákladu.⁶⁾

§ 17**Donucovacie prostriedky**

(1) Donucovacie prostriedky sú

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy sebaobrany,
- b) slzotvorné prostriedky a obušky,
- c) putá.

(2) Pred použitím donucovacích prostriedkov je pomocník povinný vyzvať osobu, proti ktorej plnenie úloh smeruje, aby upustila od protiprávneho konania, s výstrahou, že bude použitý niektorý z donucovacích prostriedkov. Od výzvy a výstrahy môže upustiť iba v prípade, ak je sám napadnutý alebo ak je ohrozený život alebo zdravie inej osoby, a vec neznesie odklad.

§ 18**Použitie hmatov, chvatov, úderov, kopov sebaobrany, slzotvorných prostriedkov a obuškov pomocníkom**

(1) Pomocník je oprávnený použiť hmaty, chvaty, údery, kopy sebaobrany, slzotvorné prostriedky a obušky, aby

- a) zaistil bezpečnosť inej osoby alebo vlastnej osoby pred útokom, ak sa po výzve od útoku neupustí, útok bezprostredne hrozí, trvá alebo podľa všetkých známkov bude pokračovať,
- b) zabránil výtržnosti, ruvačke, úmyselnému poškodzovaniu cudzieho majetku alebo inému hrubému správaniu, ktorým je porušovaný verejný poriadok,
- c) zabránil násilnému vstupu nepovolanej osoby do stráženého objektu alebo na miesto, kde je vstup zakázaný,
- d) predviedol osobu podľa ustanovenia § 13 ods. 2, ktorá kladie aktívny odpor,
- e) poskytol pomoc policajtovi, ktorý predvádza osobu, ktorá sa dopustila trestného činu, zaisťuje, zatýka, zadržuje alebo dodáva do väzby alebo do výkonu trestu odňatia slobody osobu, ktorá kladie aktívny odpor.

(2) Pomocník je oprávnený použiť hmaty a chvaty sebaobrany, aby predviedol osobu alebo poskytol pomoc uvedenú v odseku 1 písm. e), ak taká osoba kladie pasívny odpor.

§ 19**Použitie pút**

Pomocník je oprávnený použiť putá

- a) na spútanie predvádzanej osoby podľa § 13 ods. 2, ktorá kladie aktívny odpor alebo napáda iné osoby alebo pomocníka, alebo poškodzuje majetok, a po márnej výzve, aby od takého konania upustila,
- b) na spútanie osoby pri poskytnutí pomoci policajtovi, ktorý predvádza, zaisťuje, zatýka, zadržuje alebo dodáva do väzby alebo do výkonu trestu odňatia slobody osobu, ktorá kladie aktívny odpor,
- c) na vzájomné pripútanie dvoch alebo viacerých osôb za podmienok uvedených v písmene a) alebo b).

§ 20**Všeobecné ustanovenia**

(1) Pomocník je oprávnený vyzvať osobu, aby upustila od protiprávneho konania, ak je dôvodné podozrenie, že pácha trestný čin alebo priestupok.

(2) Každý je povinný poslúchnuť výzvu, pokyn, príkaz alebo požiadavku pomocníka alebo strpieť výkon jeho oprávnení podľa ustanovení § 13 až 20.

§ 21**Povinnosti pomocníka po použití donucovacích prostriedkov**

(1) Ak pomocník zistí, že pri použití donucovacích prostriedkov došlo k zraneniu osoby, je povinný, ak to okolnosti dovoľia, poskytnúť zranenej osobe prvú pomoc a zabezpečiť lekárske ošetrovanie.

(2) Pomocník je povinný bezodkladne hlásiť riaditeľovi každé použitie donucovacieho prostriedku.

(3) Riaditeľ alebo ním poverený policajt je povinný zistiť, či použitie donucovacích prostriedkov bolo oprávnené a primerané a či donucovacie prostriedky boli použité v súlade so zákonom. O výsledku zistenia napíše úradný záznam. Ak zistí, že sú dôvody na postup podľa Trestného poriadku,⁷⁾ vec odovzdá orgánu činnému v trestnom konaní.

§ 22**Osobitné obmedzenia**

Pri zákroku proti tehotnej žene, osobe vysokého veku, osobe so zjavnou telesnou chybou alebo s chorobou a proti osobe mladšej ako 15 rokov je pomocník oprávnený použiť z donucovacích prostriedkov iba hmaty, chvaty a putá. Ostatné donucovacie prostriedky je pomocník oprávnený použiť len vtedy, ak útok týchto osôb bezprostredne ohrozuje život alebo zdravie inej osoby alebo pomocníka alebo ak hrozí závažná škoda na majetku a nebezpečenstvo nemožno odvrátiť inak.

§ 23**Spoločné ustanovenie**

Pomocník je oprávnený v prípade nebezpečenstva bezprostredného ohrozenia života a zdravia alebo majetku požiadať každého o pomoc. Ten, kto bol o túto pomoc požiadaný, je povinný ju poskytnúť; nemusí tak urobiť, ak by tým vystavil vážnemu ohrozeniu seba alebo blízku osobu⁸⁾ alebo ak tomu bránia iné dôležité okolnosti.

§ 24**Náležitosti poskytované pomocníkovi**

(1) V súvislosti s plnením úloh podľa tohto zákona poskytne Policajný zbor pomocníkovi cestovné náhrady podľa osobitných predpisov.⁹⁾

(2) V súvislosti s plnením úloh podľa tohto zákona môže Policajný zbor pomocníkovi poskytnúť

- a) peňažnú odmenu alebo vecný dar vo výške úmernej záslužnému činu alebo príkladnému plneniu úloh podľa tohto zákona, pričom za to isté konanie možno udeliť iba jednu odmenu alebo jeden dar,
- b) výstroj a pomôcky súvisiace s výkonom služby.

(3) Plnením úloh podľa tohto zákona sa rozumie aj účasť pomocníka na odbornovo-zdokonaľovacom školení, ako aj jeho vyslanie riaditeľom na iný útvar Policajného zboru alebo na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

§ 25

Náhrada škody

(1) Štát zodpovedá za škodu, poškodenie na zdraví alebo za smrť spôsobenú pomocníkovi pri plnení úloh podľa tohto zákona alebo v priamej súvislosti s ním podľa osobitného predpisu.¹⁰⁾

(2) Štát zodpovedá za škodu, poškodenie na zdraví alebo smrť, ktorú spôsobil pomocník inej osobe pri plnení úloh podľa tohto zákona alebo v priamej súvislosti s ním podľa osobitného predpisu.¹⁰⁾

(3) Pomocník zodpovedá Policajnému zboru za škodu, ktorú mu spôsobil zavineným porušením svojich povinností pri výkone činnosti.

§ 26

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 1998.

Michal Kováč v. r.

Ivan Gašparovič v. r.

Vladimír Mečiar v. r.

**Príloha č. 1
k zákonu č. 382/1997 Z. z.**

(V z o r)

Rukávová páska pomocníka Policajného zboru

**POMOCNÍK
POLICAJNÉHO
ZBORU**

Podklad zelený ako pás v preukaze pomocníka PZ,
biele reflexné písmená – výška písma 25 mm,
šírka rukávovej pásky 120 mm.

Príloha č. 2 k zákonu č. 382/1997 Z. z.

(V z o r)

Služobný preukaz pomocníka Policajného zboru

Preukaz má rozmery 105 mm x 75 mm. Preukaz je pred falšovaním a poškodením chránený zaliatím do fólie.

- 1) § 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.
- 2) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 219/1996 Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb.
- 3) § 89 ods. 10 Trestného zákona v znení neskorších predpisov.
Nariadenie vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 206/1988 Zb. o jedoch a niektorých iných látkach škodlivých zdraviu v znení neskorších predpisov.
- 4) § 9 ods. 2 písm. c) a d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 246/1993 Z. z. o zbraniach a streľive.
- 5) § 89 ods. 5 Trestného zákona.
- 6) § 64 ods. 1 a § 65 ods. 1 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách.
- 7) § 158 ods. 1 Trestného poriadku v znení neskorších predpisov.
- 8) § 116 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník.
- 9) Zákon č. 119/1992 Zb. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov.
- 10) § 78 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. Zákon č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

